

Miten kirjoitan paremmin – eroon kapulakielestä

Meri Hämäläinen

27.2.2018

Voit hyödyntää dioja vapaasti, kunhan lähde on näkyvillä.

Miksi olemme täällä tänään?

- Toimimme joka päivä erilaisten tekstien varassa
 - päätökset, lausunnot, suunnitelmat, strategiat, ohjeet, tiedotteet, esitteet, tiivistelmät, raportit, esitykset, muistiot, pöytäkirjat, lehtiartikkelit, asiakaskirjeet, somepäivitykset...
- Ei ole merkityksetöntä millaisia nämä tekstit ovat!

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Hyvään virkakieleen -esityspaketti
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieli/ohjeita/esityspaketit)

Miksi haluamme kirjoittaa paremmin?

- Kun teksti ymmärretään kerralla oikein,
 - tulee vähemmän kyselyjä, riitaa, muutoksenhakua
 - asukkaat ja muut kohderyhmät voivat seurata toimintaamme ja he myös osaavat toimia toivotulla tavalla
 - kielenkääntäjän työ helpottuu
- Hyvä ja ymmärrettävä teksti lisää luottamusta ja tekee samalla hyvää maineellemme!

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Hyvään virkakieleen -esityspaketti
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieli/ohjeita/esityspaketit)

Miksi (haluamme) kirjoittaa paremmin?

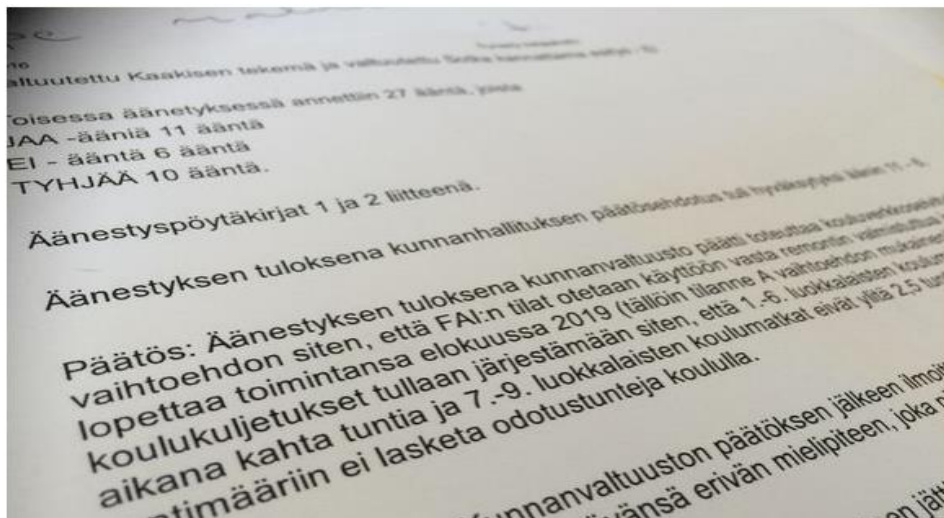
- Laki velvoittaa
 - Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä (Hallintolaki 9 §)
 - Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet (Kuntalaki 29 §)
- Kaupunginhallitus velvoittaa
 - Valmistelu on ensiluokkaista, ja esityslistoissa tuodaan esille päätöksenteon kannalta oleelliset asiat
 - Päätösesitykset ja päätökset ovat yksiselitteisiä
(Kaupunginhallituksen toimintamalli, kh 17.11.2014 § 9)

Kotimaa 27.6.2016 klo 18:51 | päivitetty 27.6.2016 klo 18:51

Oikeus kaatoi kunnan koulupäätöksen kapulakielisyyden takia – Asiantuntijat: harvinainen tapaus

Tammelan kunnanvaltuuston päätös oli liian monimutkaista kieltä Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle. Epäselvän kielen takia kumotut päätökset ovat asiantuntijoiden mukaan harvinaisia. Kapulakielisyys ei ollut oikeuden ainoa syy kaataa päätös, mutta kuntalaisten osallistumishaluun vaikeaselkoinen kieli saattaa kuitenkin vaikuttaa.

 Suosittelu 731 henkilöä suosittelee tätä. Rekisteröidy ja näe, mitä kaverisi suosittavat.

- Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi Tammelan kunnanvaltuuston päätöksen muun muassa kapulakielisyyden takia.
- Hallinto-oikeuden mukaan päätöksen ratkaisusuudesta ei käynyt riittävän selvästi ilmi, miten kouluverkkouudistus on kunnassa ratkaistu.
- Päätös ei näin ollen täyttänyt hallintolain vaatimuksia päätösten selkeydestä.

Luottamushenkilöiltä kuultua

”Listat isoja, tekstit perusteellisia ja kieli byrokraattista.”

”Kieli on usein asiantuntijan omaa ammattislangia – vaikea hahmottaa mistä ollaan päättämässä ja miksi.”

”Joskus vaikeaselkoista ”virkamieskieltä”, jotkut toimialat pystyvät ilmaisemaan selkeät asiat hyvin hankalasti - ”epäily” herää.”

”Yleensä tekstit hyvää ja ymmärrettävää kieltä.”

Muuta viranomaisten kielestä sanottua

”Mielikuva tuskaista virkakieltä yksin suoltavasta toimistorotasta on väärä. Virkakieli on usein paloista liimattua: jotain uutta, jotain vanhaa, jotain lainattua.”

(toimittaja Janne Toivonen, HS 11.6.2012, ”Viranomaisten kapulakieli on maan tapa”)

”Harva pystyy tämän tekstin perusteella arvioimaan, mitä päätettiin ja päätettiinkö hyvin vai huonosti. Vielä vähemmän voi arvioida, mitä päätös oikeasti merkitsee.”

(päätoimittaja Erja Yläjärvi, Kouvolan Sanomat 12.5.2013, ”Kapulakieli ei riitä demokratiassa”)

Kuinka muualla taklataan kapulakieltä?

- Valtiokonttori on uudistanut päätöstekstejään laajassa kielenhuoltoprojektissa.
 - Muun muassa päätösten fraasit ja tekstipohjat nostettiin keskiöön ja lauserakenteita yksinkertaistettiin.
 - Vaikutus on näkynyt heti, sillä valituksia tuli viime vuoden alkuvuodesta kolmannes vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana aikana.
- Kielenhuoltoprojektin vetäjä Terhi Koivisto: ”Pahimmillaan ihminen ei ole ymmärtänyt päätöstä, että on saamassa jotain, vaan on tulkinut, että häneltä on evätty jotain”.
- Lisää aiheesta Kielikellon numerossa 4/2016.

Kuinka muualla taklataan kapulakieltä?

- Selkeän kielen päivän seminaarissa käytiin sote-viestinnän kimppuun aiheelle omistetussa työpajassa. Aiheesta juttu Kielikellon numerossa 4/2017.
- Poimintoja jutusta:
 - ”Kun kyseessä on suuri hallinnollinen muutos, selkeän ja ymmärrettävän viestinnän tärkeyttä ei voine korostaa liikaa.”
 - ”Kansalaisten on tärkeätä ymmärtää, mikä muuttuu ja miksi.”
 - ”Lakitekstien kaikki termit eivät sellaisenaan sovi asiakasviestintään.”
 - ”Viranomaiset ja asiantuntijat puhuvat kaikki omaa kieltään, eikä niistä mikään sovellu sellaisenaan kuntalaisille ja kansalaisille tarkoitettuun viestintään.”
 - ”Viestinnässä tavoite on, että puhutaan ja kirjoitetaan suomea, ei sotea, terveyttä tai sosiaalia.”

Ajatellaan siis lukija edellä, ei lakipykälä tai termistö!

Vantaan viestinnän periaatteet

- Vantaalainen viestintä on ihmisläheistä, henkilökohtaista, rentoa, epämuodollista, suoraa ja ytimekästä.
- Viestinnässä nojataan visuaaliseen ilmaisuun suuren tekstimäärän sijaan.
- Mitä tarkoittaa?
 - Palvelut oleellisempia kuin organisaatiot.
 - Unohdetaan koukeroinen virkakieli.
 - Viestit muotoillaan lyhyiksi ja ytimekkäiksi.
 - Kaikkia puhutellaan lähtökohtaisesti sinä-muodossa.
 - Viestejä ei selitetä puhki.
 - Kuva on vahva osa kerrontaa.
 - Kiinnitetään huomio kokonaisuuteen!

Millaista on hyvä kieli?

- **Asiallista**
 - ottaa puhekeskustelun huomioon
 - ei loukkaa eikä uhkaa, ei vähättele eikä tyrmää
- **Selkeää**
 - muodostuu helposti hahmotettavista sanoista, lauseista ja virkkeistä
 - auttaa lukijaa löytämään olennaiset asiat
 - liittyy tilanteeseen, ei puhu ohi
- **Ymmärrettävää**
 - kertoo lukijalle tutusta maailmasta tai johdattaa uuteen
 - ilmaisee syyt, seuraukset ja päättelyn
 - on tapauskohtaista

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Hyvään virkakieleen -esityspaketti
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieli/ohjeita/esityspaketit)

Hyvän tekstin ominaisuuksia

- Otsikko tiivistää ydinasian.
- Tärkein asia kerrotaan ensin, yksityiskohdat loppuun.
- Kappaleet ovat lyhyitä ja tekstin rakenne helposti silmäiltävä.
- Kieliasu on virheetön ja selkeä.
- Teksti huomioi kohderyhmän. Kirjoitamme päättäjille, kuntalaisille, sidosryhmille, medialle. Heidän tulee myös tekstiä ymmärtää.
- Selkeä teksti ei sisällä kapulakieltä, pitkiä virkkeitä, muotisansoja, vaikeaselkoisia ammattitermejä, lyhenteitä ja vierasperäisiä sanoja.

Kohti hyvää ja selkeää tekstiä

- Mieti, kenelle ja mihin kanavaan teksti on tarkoitettu.
 - Mieti, kirjoitatko asian hyvin tunteville (työtovereille, oman alan asiantuntijoille) vai lukijoille, jotka eivät ole perehtyneet tekstin aiheeseen.
 - Käytä lukijan tuntemaa sanastoa ja selitä ammattitermit, jos niitä ei voi välttää. Käytä hahmottamisen apuna luetteloja, kuvioita ja kaavioita, kun voit.
 - Muista: teksti harvoin sopii sellaisenaan useaan eri kanavaan. Versioi!

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Virkamiehen huoneentaulu
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieli/ohjeita/huoneentaulut)

Kohti hyvää ja selkeää tekstiä

- Mieti, mitä tekstiin on syytä sisällyttää ja mitä jättää pois.
 - Mieti, onko tekstissäsi riittävästi taustatietoja ja asioiden välisiä kytkentöjä, jotta lukija voi ymmärtää tekstin olennaisen asian.
 - Huolehdi, ettei tekstissä ole asioita, joilla on merkitystä vain itsellesi, esimiehillesi tai työtovereillesi. Jos ne eivät tuo olennaista tietoa lukijalle, ne voivat haitata keskittymistä tekstin pääasiaan.

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Virkamiehen huoneentaulu
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieliohjeita/huoneentaulut)

Kohti hyvää ja selkeää tekstiä

- Mieti, onko teksti tarkoituksenmukaisesti rakennettu.
 - Aloita pääasiasta, ellei ole erityistä syytä olla tekemättä niin.
 - Käytä väliotsikoita ilmaisemaan, mistä kohdasta tekstiä asiat löytyvät.
 - Suosi lyhyitä lauseita ja virkkeitä, käytä yksinkertaisia ja yleisiä lauserakenteita.
 - Mieti, voiko teksti olla lyhyempi.

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Virkamiehen huoneentaulu
(www.kotus.fi/ohjeet/virkakieli/ohjeita/huoneentaulut)

Kaikki lähtee otsikosta

- Hyvä otsikko...
 - on lyhyt
 - kertoo tärkeimmän asian sisällöstä
 - herättää kiinnostuksen ja houkuttelee lukemaan
 - sopii vain kyseiseen tekstiin
 - sisältää kokonaisen lauseen
 - tarjoaa lukijalle edellytykset ennustaa sisältöä.

Otsikoi osuvasti

- Vältä numeroita ja erikoismerkkejä -> tarkkoja numeroita voi kertoa varsinaisessa tekstissä.
- Käytä huutomerkkiä ja kysymysmerkkiä säästeliäästi.
- Vaihda vieraat sanat tutumpiin ja pitkät sanat lyhyempiin.
- Käytä otsikossa sanoja, joita käyttäisit itse etsiessäsi tietoa aiheesta.
- Muista myös väliotsikot, sillä ne rytmittävät tekstiä ja auttavat lukijaa löytämään tekstistä juuri oikean kohdan.
- Muista kuitenkin: otsikoiden ei ole tarkoitus olla lööppejä.

Kun otsikko vilisee numeroita

- 1.1.2016 noin 50 % vantaalaisista...
 - ✓ Vuoden/viime vuoden alussa noin puolet vantaalaisista...
- Tavoitteena vähentää päästöjä 30 %
 - ✓ Tavoitteena vähentää päästöjä kolmanneksella
- Pientalotonttihaku alkaa 1.3.2017: haettavana 12 pientalotonttia
 - ✓ Tonttihaku alkaa maaliskuussa – tarjolla pientalotontteja

Kun otsikko kaipaa karsimista

- ~~Vantaan~~ kirjastojen maksut siirtyvät verkkoon
- Lähimetsäoppaat tutustuttavat ~~Vantaan~~ metsiin
- Postilaatikoita ryhmitellään uusiksi ~~Vantaalla~~
- ~~Vantaan~~ lukioilla uudet verkkosivut

- ~~Vantaan~~ influenssarokotukset starttaavat ensi maanantaina – kampanja alkaa neuvoloista
- ~~Vantaan~~ kaupunki haastaa vantaalaiset toimijat Lapsi mukaan töihin – päivään
- ~~Vantaan~~ sosiaali- ja terveystalveissa mitataan taas asiakastyytyväisyyttä

Nämä kaikki otsikot ovat nettisivuiltamme tai asukaslehdeltämme. Onko Vantaa-sanaa tarpeen toistaa omissa kanavissamme näin järjestelmällisesti?

Kun otsikko kaipaa karsimista

- Määrärahan muutosesitys investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus
 - ✓ Maa-alueiden kunnostukseen varatun määrärahan muuttaminen
 - ✓ Maa-alueiden kunnostukseen varatun määrärahan korottaminen?
- Vantaan kaupungin vuoden 2016 ensimmäinen osavuosikatsaus 1.1.–30.4.2016 ajalta julkaistu
 - ✓ Vuoden 2016 ensimmäinen osavuosikatsaus julkaistu
- Sosiaali- ja terveyslautakunnassa esillä lakiluonnosesitys asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa
 - ✓ Sosiaali- ja terveyslautakunnassa käsittelyssä esitys asiakkaan valinnanvapauslaiksi
- Vantaa tarjoaa kaikille kokoaikaisen varhaiskasvatuspalvelun
 - ✓ Kaikille vantaalaislapsille oikeus kokoaikaiseen päivähöitoon

Kun otsikko on liian mystinen

- Oppilaiden piha
- Monipuolista ja yleissivistävää
- Sunnuntaiaukiolo lisäsi kävijöitä
- Katse kauas ja eteen
- Tilaajalle ajankohtaista tiedoksi

Kaikki yllä olevat voidaan ymmärtää monella tavalla ja niitä voisi muokata vain sanan tai kaksi lisäämällä hyvin erilaisiin asiayhteyksiin sopiviksi.

Kun otsikko saa koomisen sävyn

- Positiivinen ilmaus yhdistettynä negatiiviseen asiaan:
 - Seksitaudit kukoistavat kesällä
 - ✓ Vai: Seksitaudit rehottavat/leviävät/lisääntyvät kesällä
- Tuttu sanonta/ilmaisu uudessa yhteydessä:
 - Lääkärinaikoja harakoille
 - ✓ Vai: Lääkärinaikoja jää käyttämättä/menee hukkaan

Otsikon jälkeen suoraan asiaan

- Mieti, kuinka tekstisi aloitat.
- Kysymys voi olla tehokeino joskus, mutta sitä ei kannata kuluttaa loppuun.
- Paras tapa on käydä suoraan asiaan.
- Ingressi ei toista otsikkoa, vaan toimii sen parina: ne lukemalla tietää aiheesta jo paljon.
- Vertaa:
 - Otsikko ja ingressi käytännössä samat:
www.vantaa.fi/uutisia/hallinto_ja_talous/101/0/136204
 - Ingressi antaa lisäarvoa:
www.vantaa.fi/uutisia/hallinto_ja_talous/101/0/134224

Tyypillistä kapulakielelle

- Kapulakielelle tyypillisiä piirteitä ovat organisaation ja hallinnollisten seikkojen korostaminen, tekijän tai ns. vastuuhenkilön ”piilottelu”, epäkonkreettisuus, kankeat ilmaukset sekä pitkät ja epäselvät lauseet.
- Usein lauserakenteet ovat niin monimutkaisia, että ydinajatus voi jäädä kokonaan piiloon.

Organisaatio ensin, asiakas sitten – vai ehkä kuitenkin toisinpäin?

- Palveluista, uudistuksista, tapahtumista yms. viestitään asukkaan näkökulmasta. Ulkoisessa viestinnässä ei tuoda esiin kaupungin sisäistä organisaatiota, toimialoja, yksiköitä tai hallintoa, ellei se ole asian luonteen kannalta välttämätöntä.
- Suositaan viestinnässä ihmisläheistä ja vastaanottajan huomioivaa sävyä. Puhutellaan vastaanottajia sinä-muodossa ja nostetaan esiin vain vastaanottajan kannalta oleellinen.
- Ei siis näin: Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut järjestää 23.3.2016 keskustelutilaisuuden...
 - ✓ Vaan näin: Osallistu keskustelutilaisuuteen...

Organisaatio ensin, asiakas sitten – vai ehkä kuitenkin toisinpäin?

- Usein [organisaation näkökulmasta kirjoitetusta tekstistä](#) saa pienellä muokkauksella tai järjestyksen vaihtamisella [ihmisläheisemmän tekstin](#).
- Asiakaskirje on taitolaji. Vertaa näitä kahta tekstiä:
 - Organisaatio, pykälät ja termit edellä kirjoitettu asiakaskirje: [Tervetuloa varhaiskasvatukseen -kirje](#)
 - Kohderyhmän ja asiakkaan näkökulman huomioiva kirje: [Kipinän etsivän nuorisotyön kirje](#)
- Sama pätee esimerkiksi somepäivityksiin – pidä mielessä, mitä vastaanottaja viestiltä odottaa/toivoo. Hallintokieli tuskin houkuttelee lukemaan sisältöä loppuun saati seuraamaan jatkossa!

Substantiivitauti

= kirjoittaja kuvaa tekemistä verbien sijaan substantiiveilla.

Monesti, kun on puhe vaikeasta tai epämieluisasta aiheesta, substantiivien käyttäminen saa aikaan neutraalimman ja turvallisen etäisen sävyn.

Substantiivityyli (valju verbi + substantiivi)	Verbityyli (tarkka ja täsmällinen verbi)
Toteuttaa tarkastus	Tarkastaa
Asettaa rajoituksia	Rajoittaa
Tehdä päätös	Päättää
Tuoda esiin	Esittää
Tapahtua kasvamista	Kasvaa
Saattaa tiedoksi	Tiedottaa

Lähde: Kirjoittajan ABC-kortti

(http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/tekstinhuolto/hyva_asiatyylit/substantiivityylista_verbityyliin/)

Substantiivitauti

- Palveluiden kehittämistä tapahtuu kaikkien toimialojen yhteistyönä.
 - ✓ Toimialat kehittävät palveluita yhdessä.
- Kilpailuehdotusten arvioinnin suorittaa palkintolautakunta.
 - ✓ Palkintolautakunta arvioi kilpailuehdotukset.
- Verotuloissa on tapahtunut merkittävää kasvamista.
 - ✓ Verotulot ovat kasvaneet merkittävästi.

Substantiivitauti

- Tätä kautta toteutuu luottamushenkilöiden tiedonsaanti kaupungin yhtiöitä koskevissa merkityksellisissä asioissa.
 - ✓ Tätä kautta luottamushenkilöt saavat tietoa kaupungin yhtiöiden merkityksellisistä asioista.
- Päätös tehdään kaupunginhallituksen toimesta.
 - ✓ Asiasta päättää kaupunginhallitus.

Agenttipassiivi eli tekijän piilottaminen

- Asiakkaalle voidaan tarvittaessa, yksilölliseen tarpeeseen perustuen myöntää vakiotaksin käyttöoikeus viranhaltijan toimesta.
 - ✓ Tarvittaessa viranhaltija voi myöntää asiakkaalle...
- Asian valmistelu suoritetaan toimikunnan toimesta.
 - ✓ Toimikunta valmistelee asiaa.
- Lämpöpumpun asennustyöt tulee tehdä määräysten mukaan alan asiantuntijan toimesta.
 - ✓ Alan asiantuntija asentaa lämpöpumpun määräysten mukaan.
- Jos oppilaan omaa uskontoa ei opeteta koulun toimesta, voi se uskonnollinen yhdyskunta, johon oppilas kuuluu, antaa opetuksen koulun ulkopuolisena opetuksena.
 - ✓ Jos koulussa ei opeteta oppilaan omaa uskontoa, voi uskonnollinen yhdyskunta antaa opetuksen koulun ulkopuolella.

Kankeat ilmaisut

- Vältettäviä ilmaisutapoja ovat muun muassa: johtuen, riippuen, omata, suorittaa, sisältäen, pitkässä juoksussa, puitteissa...
- Varsinkin pitkissä johtuen-ilmauksissa lauseen merkitystä voi olla vaikea hahmottaa. Voidaan korvata esimerkiksi sivulauseella.

Kankeat ilmaisut

- Osittaisessa perusparannuksessa toteutetaan määrärahan puitteissa vain välttämättömimmät toimitilojen perusparannus- ja muutostyöt, jotka liittyvät muun muassa tilojen viihtyisyyteen.
 - ✓ Määrärahalla tehdään vain välttämättömimmät perusparannukset ja muutokset, jotka muun muassa parantavat viihtyisyyttä.
- Tikkurilan kirjaston aukiolotunteja arkisin ja sunnuntaisin on voitu automaation ja itsepalvelun avulla lisätä nykyisen talousarvion puitteissa.
 - ✓ Tikkurilan kirjaston aukiolotunteja on voitu lisätä arkisin ja sunnuntaisin automaatiolla ja itsepalvelulla.
- Keksitkö synonyymia sanalle *puitteissa*? Jos merkitystä on niin hankala määrittää, ettei keksi samaa tarkoittavaa sanaa, voi kyseessä olla liian väljämerkityksinen sana.

Kankeat ilmaisut

- Kuntatalous on ollut haasteiden edessä viime vuodet johtuen heikosta suhdannetilanteesta, verotulojen hitaasta kasvusta, valtionosuusleikkauksista, kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisäämisestä sekä väestön ikääntymisestä johtuvasta kustannusten kasvusta.
 - ✓ Kuntatalous on ollut haasteiden edessä viime vuodet, sillä suhdannetilanne on ollut heikko, verotulot ovat kasvaneet hitaasti...
- Kilpailualueelle on kaavarungossa osoitettu työpaikkoja, asumista ja julkista palvelua kytkeytyen virkistysalueisiin ja joukkoliikenteen pääreitteihin.
 - ✓ Kilpailualueelle on kaavarungossa osoitettu työpaikkoja, asumista ja julkista palvelua, jotka kytkeytyvät virkistysalueisiin ja joukkoliikenteen pääreitteihin.

Kankeat ilmaisut

- Tilikauden tulokseksi vuonna 2015 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 1,4 milj. euroa.
 - ✓ Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen tilikauden tulos oli yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.
- Suunnitteluvarausta pyydetään vähintään vuoden 2018 kesäkuuhun asti johtuen Asunto Oy Tikkurilan Kassatalon moniomisteisuudesta ja sen johdosta tarvittavien toimien toteuttamisesta.
 - ✓ Suunnitteluvarausta pyydetään vähintään vuoden 2018 kesäkuuhun asti. Asunto Oy Tikkurilan Kassatalolla on useita omistajia, mikä vaatii tiettyjä toimenpiteitä.

Tarpeeton futuuri

- Valmisteilla oleva maakuntahallintouudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan kuntien rooliin ja tehtäviin.
 - ✓ Valmisteilla oleva maakuntahallintouudistus vaikuttaa toteutuessaan kuntien rooliin ja tehtäviin.
- Vuonna 2016 uhka- ja väkivaltatilanteiden ehkäisyyn ja hallintaan tullaan kehittämään uutta toimintatapaa.
 - ✓ Vuonna 2016 uhka- ja väkivaltatilanteiden ehkäisyyn ja hallintaan kehitetään uutta toimintatapaa.

Tarpeeton futuuri

- Vantaan asunto-ohjelma tullaan uusimaan kokonaisuudessaan vuoden 2017 aikana.
 - ✓ Vantaan asunto-ohjelma uusitaan kokonaisuudessaan vuoden 2017 aikana.
- Ohjelmaan sisältyy myös 5–10 vuoden ennuste, joka tulee tarkentumaan seuraavina vuosina.
 - ✓ Ohjelmaan sisältyy myös 5–10 vuoden ennuste, joka tarkentuu seuraavina vuosina.

Monimutkainen lauserakenne

- Edellä mainitun tiedotteen perusteella Vantaalla osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella tulee tarjota hänen varhaiskasvatukseen osallistumisaikansa mukaisesti aamu- tai välipala silloin, kun hänen osapäiväinen varhaiskasvatuksensa järjestetään samassa ryhmässä kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kanssa ja hänen varhaiskasvatusaikansa ajoittuu aamu- tai välipalan tarjoamisen ajalle.
 - ✓ Edellä mainitun tiedotteen perusteella Vantaalla osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella tarjotaan aamu- tai välipala silloin, kun hän on samassa ryhmässä kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien kanssa ja hän on paikalla aamu- tai välipalan aikaan.

Monimutkainen lauserakenne

- Huomioiden osaa kiinteistöstä koskevan vuokraoikeuden uudelleenjärjestelyn, alueen pysäköintijärjestelyiden vaatimat neuvottelut ja uuden konseptin vaatimat neuvottelut rakennusvalvonnan kanssa yhtiö olettaa, että hankkeen suunnittelu ja läpivienti vaatii hieman normaalia hanketta enemmän aikaa, mistä johtuen varausta haetaan vuoden loppuun asti.
 - ✓ Yhtiö olettaa, että hankkeen suunnittelu ja läpivienti vaatii hieman normaalia hanketta enemmän aikaa, joten varausta haetaan vuoden loppuun asti. Syynä tähän on, että kiinteistön vuokraoikeuksia täytyy järjestellä uudelleen. Myös alueen pysäköintijärjestelyt ja uusi konsepti vaativat neuvotteluja rakennusvalvonnan kanssa.

Monimutkainen lauserakenne

- Siihen, mikä palveluntuottaja valikoituu asiakkaalle sopivimmaksi, vaikuttaa erityisesti se, miten paikka vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen tai huomioi asiakkaan erityistarpeet, joita ovat esimerkiksi päihdekuntoutujan tarpeet tai osatyökykyisyys.
 - ✓ Asiakkaalle sopivan palveluntuottajan valintaan vaikuttaa erityisesti se, miten paikka vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen tai huomioi asiakkaan erityistarpeet. Erityisjärjestelyjä saattavat vaatia esimerkiksi päihdekuntoutujan tarpeet tai osatyökykyisyys.
- Tilanteeseen, jossa henkilökuntaa on paikalla enemmän kuin työpisteitä, on molemmissa kerroksissa varauduttu erillisillä hiljaisilla huoneilla, joiden ensisijainen tarkoitus kuitenkin on tarjota mahdollisuus luottamuksellisuutta tai keskittymistä vaativien työtehtävien suorittamiseen.
 - ✓ Molemmissa kerroksissa on erillisiä hiljaisia huoneita niitä tilanteita varten, kun henkilökuntaa on enemmän kuin työpisteitä. Hiljaisten huoneiden ensisijainen tarkoitus on kuitenkin tarjota mahdollisuus luottamuksellisuutta ja keskittymistä vaativiin työtehtäviin.

Monimutkainen lauserakenne

- Merkittävää yhteiskunnallista työtä tekevien tukea voivat saada järjestöt, yhteisöt ja toimintaryhmät, joiden toiminta erityisen vaikuttavalla tavalla vahvistaa vantaalaisten hyvinvointia ja toiminnan puuttuminen huonontaisi selkeästi kohderyhmän selviytymistä arjesta, toiminta täydentää kaupungin omaa palvelutuotantoa eikä kaupunki itse tuota vastaavaa palvelua; toiminta on innovatiivista ja uudenlaista hyvinvoinnin edistämistä; avustettava toiminta on pääasiassa palvelutoimintaa, joka kohdistuu tiettyihin vantaalaisiin erityisryhmiin; toimijalla on oma varainhankintaa tai muuta julkista rahoitusta sekä palkattua henkilökuntaa; avustusta voidaan myöntää toimijalle, joka on toiminut vähintään yhden täyden tilikauden ajan.
- Ratkaisu seuraavalla dialla ->

Monimutkainen lauserakenne

- Merkittävää yhteiskunnallista työtä tekevien tukea voivat saada järjestöt, yhteisöt ja toimintaryhmät, joilla täyttyvät seuraavat kriteerit:
 - toiminta erityisen vaikuttavalla tavalla vahvistaa vantaalaisten hyvinvointia ja toiminnan puuttuminen huonontaisi selkeästi kohderyhmän selviytymistä arjesta
 - toiminta täydentää kaupungin omaa palvelutuotantoa eikä kaupunki itse tuota vastaavaa palvelua
 - toiminta on innovatiivista ja uudenlaista hyvinvoinnin edistämistä
 - avustettava toiminta on pääasiassa palvelutoimintaa, joka kohdistuu tiettyihin vantaalaisiin erityisryhmiin
 - toimijalla on omaa varainhankintaa tai muuta julkista rahoitusta sekä palkattua henkilökuntaa
 - avustusta voidaan myöntää toimijalle, joka on toiminut vähintään yhden täyden tilikauden ajan.

Hankalat ammattitermit ja ilmaisutavat

- Termistön täytyy olla yhtenäinen ja ymmärrettävä. Ei puhuta yhdestä asiasta useammalla nimellä!
- Vaikeat ammattitermit, merkinnät ja lyhenteet on selitettävä, jotta myös asiaan perehtymätön lukija ymmärtää.
 - Jakotunneilla ja palkkitunneilla pyritään mahdollistamaan opiskelu pienemmissä ryhmissä. Palkkitunneilla tarkoitetaan sitä, että saman oppiaineen tunnit järjestetään lukujärjestyksellisesti samaan aikaan yhdellä luokka-asteella.
 - Metsänhoidollisia hakkuita on Hakunilassa esitetty 158 ha, joista erikoishakkuita 128 ha ja harvennushakkuita 30 ha. Erikoishakkuulla tarkoitetaan esimerkiksi huonokuntoisten puiden poistamista ulkoilureitin varrelta tai tontin reunametsästä. Harvennushakkuussa puustoa harvennetaan kauttaaltaan poistaen keskimäärin kolmannes puustosta.
- Pohdi myös: onko ammattilaisen asiasta käyttämä termi paras ja selkein valinta, kun asiasta viestitään kuntalaisille?
 - Kumpi on selkeämpi: hammashoito vai suun terveydenhuolto, varhaiskasvatuspalvelut vai päivähoito?

Hankalat ammattitermit ja ilmaisutavat

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 279,7 milj. euroa, toimintamenoja -949,7 milj. euroa ja toimintakatteeksi muodostunut -670,0 milj. euroa. Ennusteen mukaan toimintatulot vuonna 2016 kasvavat 429 milj. euroon ja toimintakulut -1 476 milj. euroon.

Toimintatuotot sama asia kuin toimintatulot?

Toimintamenot sama asia kuin toimintakulut?

Kapulakielestä selkeäksi kieleksi – mitä siis tarpeen tehdä?

- Katko ylipitkä virke useammaksi lauseeksi. Myös luettelo on sallittu.
- Muuta abstraktit ilmaukset konkreettisiksi.
- Muuta tekstin ulkoasu helpommin hahmotettavaksi -> huomio kappaleiden pituuteen ja väliotsikoihin.
- Karsi turhat asiat ja sanat pois.
- Katko tarpeettomia yhdyssanoja ja ylipitkiä virkkeitä.
- Kysy jokaisen lauseen kohdalla: Voisiko tämän lauseen esittää selvemmin tai lyhyemmin? Onko tämä lause välttämätön?
- Muista kuitenkin: ymmärrettävyys ei saa kärsiä tiivistämisestä.

Vinkkejä nimiin ja lyhenteisiin

- Kunnan hallinnolliset elimet, toimikunnat, lautakunnat, asiantuntijaelimet, yksiköt, osastot yms. organisaation nimet kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella.
 - Siis: kaupunginjohtajan toimiala, elinkeinopalvelut, tilakeskus, liikuntapalvelut jne.
- Myös edellä mainittujen lyhenteet kirjoitetaan kokonaisuudessaan pienellä.
 - Ei siis näin: Kajo, MATO, KonSaS
 - Vaan näin: kajo, mato, konsas

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Kielitoimiston ohjepankki (www.kielitoimistonohjepankki.fi)

Vinkkejä nimiin ja lyhenteisiin

- Hankalat yritysnimet ja tuotenimet yms: tekstissä yritysten nimiin sovelletaan yleisohjeiden mukaisia kirjoitustapoja.
 - Ei siis näin: ASTA, Monitoimikeskus LUMO, KappAhl tai Yahoo!
 - Vaan näin: Asta, Monitoimikeskus Lumo, Kappahl tai Yahoo
- Isokirjaimisia taas ovat useimmat kirjain kerrallaan luettavat instituutioiden, järjestöjen yms. nimien lyhenteet: YK, WWF.

Lähde: Kotimaisten kielten keskuksen Kielitoimiston ohjepankki (www.kielitoimistonohjepankki.fi)

Mistä apua kielenhuoltoon?

- Kotimaisten kielten keskus Kotus:
 - www.kotus.fi/ohjeet/kielitoimiston_ohjepankki
 - www.kotus.fi/virkakieli
 - www.kotus.fi/ohjeet/virkakieliohjeita
- Kielenhuollon tiedotuslehti Kielikello: www.kielikello.fi
- Virkamiehen huoneentaulu:
www.kotus.fi/files/4814/Virkamiehen_huoneentaulu_virkakielten_parantamiseksi.pdf

Parityöskentelyä

- Tehtävä on viety Avaimeen Päätöksenteko-osioon.
- Lataa tiedosto koneellesi.
- Pohdi parin kanssa ratkaisuehdotuksia hankaliin tapauksiin.
- Apua on mahdollista kysyä koko työskentelyn ajan.
- Käydään ratkaisuehdotukset yhdessä läpi klo 14.30.